

Vergaderjaar 2024–2025

32 735

Mensenrechten in het buitenlands beleid

Nr. 405

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 mei 2025

Graag bied ik u hierbij de Rapportage Mensenrechten, Democratie, Internationale Rechtsorde aan met de inzet en resultaten van het Nederlands buitenlandsbeleid op deze thema's in 2024.

Ook informeer ik uw Kamer middels deze brief over de herinrichting van het decentrale gedeelte van het Mensenrechtenfonds.

In de met uw Kamer gedeelde kabinetsreactie op de recente evaluatie van de directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB) van het mensenrechtenbeleid (2017–2022)¹ zijn de aanbevelingen m.b.t. het Mensenrechtenfonds overgenomen. De IOB heeft specifiek aanbevolen dat er meer focus en strategische aansturing van het mensenrechtenbeleid in de landenpraktijk nodig is o.a. door meer geografische focus aan te brengen en het aantal mensenrechtenthema's waarop Nederland inzet per land te beperken. In lijn met deze aanbevelingen, en mede in het licht van de bezuinigingsopgave, waarin het mensenrechtenfonds zoveel mogelijk is ontzien, is besloten tot de herinrichting van het decentrale gedeelte² van het Mensenrechtenfonds.

Dit decentrale gedeelte van het Mensenrechtenfonds wordt gedelegeerd naar het postennet. Het fonds wordt vervolgens door de ambassades ingezet om m.n. lokale organisaties te steunen die zich op verschillende manieren inzetten voor mensenrechten. Momenteel maken nog 84 posten (bilateraal en multilateraal) gebruik van dit fonds. Na een zorgvuldig afgewogen proces is een meer gefocuste strategische landenlijst tot stand gekomen. Hiervoor is een aantal inhoudelijke factoren meegewogen, waaronder de mensenrechtensituatie in het land, de impact van de Nederlandse inzet, de Nederlandse belangen in het land alsmede de

¹ Evaluatie van het Nederlandse mensenrechtenbeleid | Resultaten | Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB)

² Het centrale Mensenrechtenfonds is, mede op advies van IOB, al in 2022 aangepast. Via het centrale Mensenrechtenfonds zet Nederland zich momenteel wereldwijd in voor de bescherming van journalisten en mensenrechtenverdedigers, *online* en *offline*, met het *Safety for Voices* programma voor de periode 2023–2027.

beschikbare Nederlandse expertise. Ook is rekening gehouden met de management- en beheercapaciteit op de posten. De nieuwe verkorte landenlijst voor het decentrale gedeelte van het Mensenrechtenfonds bestaat uit 31 bilaterale posten en 5 multilaterale posten. Deze posten krijgen met ingang van 2026 meer financiële ruimte om waar mogelijk de mensenrechteninzet te intensiveren en de impact van hun werk te vergroten. Aan deze geselecteerde posten zal worden gevraagd hun inzet te concentreren op maximaal twee van de 5+1 thematische prioriteiten³ uit de beleidsnota Mensenrechten, Democratie en Internationale Rechtsorde.⁴

Het inperken van het aantal posten dat van het Mensenrechtenfonds gebruik maakt, zal zijn weerslag hebben op de huidige brede geografische reikwijdte van het Nederlandse mensenrechtenbeleid. Tegelijkertijd is de verwachting dat door deze gerichtere thematische en geografische inzet en meer budgettaire ruimte per post, de impact van het mensenrechtenbeleid in de landen waar Nederland actief is, wordt vergroot en zal leiden tot grotere effectiviteit van het Mensenrechtenfonds.

Posten die niet langer decentraal Mensenrechtenfonds ontvangen blijven vanzelfsprekend via diplomatieke kanalen bijdragen aan het Nederlandse mensenrechtenbeleid. Nederland blijft alert op de mensenrechtensituatie in landen waar het mensenrechtenfonds niet beschikbaar is.

De nieuwe landenlijst zal, gelet op de gevoeligheid van het onderwerp, bilaterale overwegingen en de veiligheid van implementatiepartners, niet openbaar gemaakt worden. De landenlijst kan desgewenst wel ter vertrouwelijke inzage met uw Kamer worden gedeeld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

³ Vrijheid van meningsuiting *online* en *offline*, gelijke rechten voor vrouwen en meisjes, gelijke rechten voor lhbtq+ personen, vrijheid van religie en levensovertuiging, beschermen mensenrechtenverdedigers en maatschappelijke ruimte + Accountability.

⁴ Beleidsnota Mensenrechten – Democratie – Internationale Rechtsorde | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl